

त्रिवेणी गाउँपालिकाको

तेह्रौँ गाउँसभामा पेश गरिएको

आ.व.२०८०।०८१ को बजेट वक्तव्य

प्राकृतिक सम्पदाले भरिपूर्ण, भाषागत एकरूपता, सामाजिक एकता र सदभाव जिल्लाको सुगम मध्येको एक, भौगोलिक विविधतायुक्त त्रिवेणी गाउँपालिकाको उपाध्यक्ष तथा बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितिको संयोजकको हैसियतले आर्थिक वर्ष २०८०।०८१ को आय व्ययको विवरण (बजेट) यस गरिमामय गाउँसभामा प्रस्तुत गरिरहदा गौरवान्वित भएको महसुस गरेको छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, नेपालको निर्माणमा नागरिक अधिकार प्राप्तीको लागि भएका आन्दोलन र पटक-पटकको संघर्षमा आफ्नै जीवन उत्सर्ग गर्ने महान् शहीदहरुप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै नेपालको विभिन्न क्षेत्रमा परिवर्तनको लागि नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने आम नागरिकहरु प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु ।

“समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” निर्माणको राष्ट्रिय आकांक्षालाई आत्मसाथ गर्दै प्रदेश सरकारको “समृद्ध कर्णाली, सुखारी कर्णालीवासी” बनाउने भन्ने दीर्घकालीन सौँच तथा त्रिवेणी गाउँपालिकाको “स्वस्थ र समृद्ध त्रिवेणी” भन्ने सौँचलाई पूरा गर्न निरन्तर विकासको यात्रामा अगाडि बढ्ने संकल्प गर्दछु ।

“स्वस्थ र समृद्ध त्रिवेणी गाउँपालिका, विकासमा हाम्रो प्रतिवद्धता” भन्ने मान्यतालाई आत्मसाथ गर्दै समृद्ध गाउँपालिका निर्माण गर्न न्यूनतम साधन श्रोतको अधिकतम र समुचित प्रयोग गर्न निम्न उद्देश्य परिपूर्ति गर्ने गरी बजेटको निर्माण गरेको छु ।

उद्देश्य : उपलब्ध सिमित श्रोत र साधनको मितव्ययी र प्रभावकारी ढंगले स्तरीय भौतिक पूर्वाधारका साथ साथै उत्पादनमूलक र अधिक प्रतिफल दिने क्षेत्रमा खर्च गरी समुन्नत र सम्वृद्ध त्रिवेणी गाउँपालिका बनाउनका लागि देहायका थप उद्देश्यहरु समेत अंगिकार गरिएको छ :

- शिक्षालाई सर्वसुलभ र गुणस्तरीय बनाउने
- कृषि, पशु र पर्यटनलाई प्रवर्द्धन, सम्वर्द्धन, विविधिकरण र व्यवसायीकरण गर्ने,
- स्वास्थ्य सेवालाई गुणस्तरीय र सर्वसुलभ बनाउने,
- पर्यटन क्षेत्रको पहिचान र विकास गरी जनताको आयस्तर वृद्धि गर्ने,
- वातावरणमैत्री तथा स्तरीय पूर्वाधार विकास गरी दीगो विकासको नीति अवलम्बन गर्ने,
- विभिन्न सामाजिक अभियानहरुको लक्ष्य अनुसारका क्रियाकलाप सञ्चालन गरी सचेत र सभ्य समाजको विकास गर्ने,
- सेवा प्रवाहलाई जनमुखी, प्रभावकारी र सर्वसुलभ बनाई सुशासन कायम गर्ने,
- समतामूलक विकास गरी विकासमा सबैको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने,
- आर्थिक सवलीकरण र सशक्तिकरण मार्फत् सामाजिक न्याय सहितको आर्थिक सम्वृद्धि हासिल गर्ने ।

माथि उल्लेखित बजेट निर्माणका उद्देश्यहरु पूरा गर्न विकासका प्राथमिकताका क्षेत्र तथा योजना निर्माणका मापदण्डहरु देहाय अनुसार निर्धारण गरिएको छ :

(१) प्राथमिकताहरु :

- (क) शिक्षा विकास
- (ख) कृषि तथा पशु विकास
- (ग) स्वास्थ्य सेवा विकास र विस्तार
- (घ) स्थानीय पूर्वाधार विकास (सडक, विद्युत, भवन , खानेपानी सरसफाई)
- (ङ) वन वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापन
- (च) संस्थागत विकास तथा सुशासन प्रवर्द्धन
- (छ) उद्यमशीलता विकास, आयआर्जन वृद्धि, रोजगार प्रवर्द्धन तथा गरिबी निवारण

(२) योजना निर्माणको मापदण्डहरु :

- १ सबै विषय क्षेत्रलाई समेट्ने गरी सन्तुलित रुपमा योजना तर्जुमा गर्ने,
- २ कृषि, पशु तथा उद्यम विकासको क्षेत्रमा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा व्यवसायिकतालाई प्रत्यक्ष सहयोग पुग्ने योजना कार्यक्रममा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने,
- ३ वातावरण संरक्षण कार्यक्रममा हरियाली प्रवर्द्धन हुने, पानी मुहान संरक्षण तथा प्रवर्द्धन हुने (वृक्षारोपन तथा रिचार्ज पोखरी निर्माण) जस्ता कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने,
- ४ विद्यालय क्षेत्रतर्फ वडा तहबाट तलब भत्ता जस्ता चालु खर्चमा बजेट विनियोजन नगर्ने र अत्यावश्यक ठोस योजनाको आधारमा मात्र बजेट विनियोजन गर्न सकिने,
- ५ स्वास्थ्य क्षेत्रमा कार्यक्रम बनाउदा (पारिश्रमिक) बाहेक ठोस र उपलब्धीमूलक योजना कार्यक्रममा मात्र बजेट विनियोजन गर्ने,
- ६ सडक निर्माणमा मुख्य बस्तीहरुमा बाहेक अन्य स-साना टोलहरुमा तथा छरिएर रहेको बस्तीहरुमा स-साना अनावश्यक ट्रयाक खोल्ने योजना नराख्ने,
- ७ गत विगत वर्षका अधुरा योजनालाई क्रमागतमा बजेट विनियोजन गर्न नछुटाउने व्यवस्था गर्ने,
- ८ मर्मत संभार जस्ता कार्यक्रममा मेसिनरी औजार प्रयोग सकेसम्म नगर्ने व्यवस्था गर्ने,
- ९ मुहान संरक्षण तथा मर्मत संभार बाहेक साना साना योजना नबनाउने ।
- १० माथिका प्राथमिकताका क्षेत्र अन्तर्गत रहेर निम्न प्रकारका आयोजना तथा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।:

- (क) उत्पादनमूल तथा छिटो प्रतिफल दिन सकिने,
- (ख) जनताको आमदानी र रोजगारी बढ्ने,
- (ग) सकेसम्म स्थानीय सहभागिता जुट्न सक्ने, लागत कम लाग्ने,
- (घ) स्थानीय सिप र साधनको अधिकतम परिचालन पनि हुन सक्ने,

- (ड) महिला बालिका तथा पिछडिएका क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष योगदान पुग्ने,
- (च) लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशीरण अभिवृद्धि हुने,
- (छ) दीगो विकास, वातावरण संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न सघाउन पुग्ने ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म चालु आर्थिक वर्षको बजेट तथा कार्यक्रमको समीक्षा पेश गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- १ त्रिवेणी गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको यात्रा तय गर्ने क्रममा जनताको तीब्र विकासको चाहना सम्बोधन गर्ने जिम्मेवारी हाम्रो सामु छ । विकास र सेवा प्रवाह गर्ने क्रममा आवश्यक पर्ने पर्याप्त कानून कार्यविधिहरु स्वीकृत गरी कार्यान्वयनमा लिएको छ । विकासका विभिन्न मोडेलहरुको प्रयोग गर्दै विकास निर्माणमा महत्वपूर्ण सिकाई उपलब्धीको आधारमा आगामी दिनका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्न सहयोग पुग्नेछ ।
- २ पूर्वाधारका क्षेत्रमा गाउँपालिकाका गौरवका रुपमा रहेका ६ वटा सडकहरु: रिखे राजागिठी गैरागिठी सडक, रिखे गैरिकटेरी सडक, कोलचौर खज्जर अनुरुद्ध हुँदै दाङ जोड्ने सडक, हुँगीबजार पिमखोला मखनटाकुरी सडक, लुहाम मखनटाकुरी हुँदै दाङ जोड्ने सडक लुहाम सिम्क ढोरचौर सडकलाई क्रमशः स्तरोन्नती गर्दै लिएको छ । अन्य स्थानहरुमा पनि आवश्यकता अनुसार मोटरबाटोहरु निर्माण गरी सबै मुख्य बस्तीहरुमा सडकको पहुँच पुऱ्याउने कार्यलाई जारी राखिएको छ ।
- ३ खेलकुदको विकास, सांस्कृतिक विकास, पर्यटन विकास, गाउँपालिका तथा वडाहरुको भवन निर्माणको लागि जग्गा प्राप्त गर्ने डि.पि.आर.तयार गर्ने काम सकिएको छ । गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवन निर्माणाधिन छ ।
- ४ स्वास्थ्य क्षेत्रलाई सुलभ बनाउन एम्बुलेन्स सेवा, एम.वि.वि.एस डाक्टर सहितको स्वास्थ्य सेवा, जेष्ठ नागरिक घरभेट, पि.एन.सि भिजिट लगायत विभिन्न कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको छ ।
- ५ शिक्षा क्षेत्रको विकासको लागि शिक्षा नीति, गाउँ शिक्षा योजना कानूनको निर्माण गरी लागू गरिएको छ । शिक्षक दरबन्दी मिलान कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।
- ६ संस्थागत विकास, वन वातावरण, कृषि, पशु विकास लगायतका कार्यक्रमहरु सन्तोषजनक रुपले सञ्चालन भएका छन् ।
- ७ आन्तरिक आय वृद्धि गर्न विभिन्न करका दायरा विस्तार गरी विभिन्न उपायहरु अवलम्बन गरिएको छ भने खर्च गर्ने क्षमतालाई भरपुर प्रयोग गरिएको छ ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म आगामी वर्षको प्राथमिकता प्राप्त क्षेत्रगत कार्यक्रमको विनियोजन प्रस्ताव प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

आर्थिक विकास

- १ भौगोलिक क्षेत्र अनुसार पकेट क्षेत्रको विकास गरी कृषि तथा पशु क्षेत्रको विविधिकरण र व्यवसायीकरण गरी उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न उत्पादनका आधारमा अनुदान उपलब्ध गराउन आवश्यक देखिएकोले “कृषकको उत्पादन गाउँपालिकाको अनुदान” कार्यक्रम निरन्तरता गरिने छ । यसको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।

- २ गाउँपालिकाका कृषकहरुको पशुपालनलाई व्यवसायिक बनाउन तथा पशुपालनका क्रममा हुनसक्ने जोखिमलाई दृष्टिगत गरी ५० प्रतिशत अनुदान पशु बीमा कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ३ तल्लो तटीय क्षेत्रमा आँप लिच्ची, मेवा र उपल्लो भागमा सुन्तला, कागती जस्ता अमिला जातका फलफुल तथा ओखर, किवी जस्ता फलफुलको व्यवसायिक उत्पादन बढाउन कृषि फलफुल उत्पादन सहकारीसंग मिलेर गाउँपालिकाले कार्यक्रम सञ्चालन गर्न उचित बजेटको प्रबन्ध गरेको छु ।
- ४ पर्यटन प्रवर्द्धनको माध्यमबाट गाउँपालिकाको जनताको आयस्तर वृद्धि गर्न त्रिवेणी गाउँपालिकाको पिमखोला छहरा नजिकको स्थललाई पिकनिक स्पोटको रूपमा विकास गर्ने, करेलेचौरमा गाउँपालिका स्तरीय उद्यान निर्माण गर्ने यसको साथ साथै प्रत्येक वडामा होमस्टे स्थापना गर्न प्रेरित गरिनेछ ।
- ५ स-साना लघु तथा घरेलु उद्योगहरुको विकास गरी जनताको आयस्तरमा वृद्धि ल्याउने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । यसको लागि विभिन्न निकायहरूसंग साभेदारीको आधारमा पनि कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाएको छु ।
- ६ सहकारी क्षेत्रको विकास र विविधिकरण गर्दै विषेश गरी कृषि क्षेत्रसंग सम्बन्धित सहकारीको विकास र प्रवर्द्धनको माध्यमबाट जनतालाई व्यवसायिक बनाउने साथै जनताको लगानीलाई सुरक्षित व्यवस्था मिलाइएको छ । कृषकको उत्पादन गाउँपालिकाको अनुदानमा सहकारीलाई आवद्ध गरिनेछ भने सहकारीको सस्थागत विकासलाई समेत सहयोगको कार्यक्रम ल्याइएको छ । यसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ७ त्रिवेणी गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि तथा पशु विकासको माध्यमबाट समृद्ध त्रिवेणी बनाउन त्यस क्षेत्रको व्यवसायीकरण गर्न जरुरी ठानिएको छ । यसका लागि रु.७० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास

- १ आधारभुत र आकस्मिक स्वास्थ्य सेवामा नागरिकको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न विशेषज्ञ डाक्टर सहितको सेवालार्इ थप प्रभावकारी बनाउन आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- २ स्वास्थ्य क्षेत्रका धरोहरका रूपमा रहेका महिला स्वयंसेविकाहरुको सेवालार्इ सम्मान गर्दै काम प्रति अझ उत्साह पदान गर्न स्वयंसेविका प्रोत्साहन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ । थोरै भएपनि संचार खर्च, विरामी परी एम्बुलेन्स प्रयोग गर्नु परेको अवस्थामा लाग्ने खर्चमा २० प्रतिशत छुट दिने व्यवस्था यथावत राखिएको छ । यसको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
- ३ बाल मृत्युदर तथा मातृ मृत्युदर कम गर्न तथा कुपोषणबाट गर्भवती महिला र बच्चालार्इ बचाउन सुत्केरी जाँच गराउन आउने महिलालार्इ आयोनून, सुत्केरी भत्ता तथा बच्चालार्इ न्यानो भोला दिइने गत वर्षको कार्यक्रमलाई कायमै राखिएको छ । जनतालाई स्वास्थ्य सम्बन्धी विभिन्न सेवा घर नजिकबाट उपलब्ध गराउन विभिन्न विषयका (रोगसंग सम्बन्धित) स्वास्थ्य शिविरहरु सञ्चालन

- गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ । जनतालाई सुलभ र प्रभावकारी तरिकाले स्वास्थ्य सेवा पुऱ्याउन आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गरिएको छ । समग्र स्वास्थ्य क्षेत्रको विकास तथा व्यवस्थापनको लागि रु. ७० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।
- ४ जनतालाई स्वस्थ खानेपानी सेवा उपलब्ध गराउन उनीहरु कै सहभागितामा नयाँ योजनाहरु निर्माण, पूराना योजनाहरुको मर्मत सुधार गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । समग्र खानेपानी योजनाहरुको निर्माण तथा मर्मत संभारको लागि बजेट व्यवस्था गरेको छ ।
 - ५ जेष्ठ नागरिक हाम्रा अभिभावक भएकोले उनीहरुको सम्मान गर्नु हाम्रो कर्तव्य हो । त्यस कारण असाहाय जेष्ठ नागरिकहरुको सम्मान र उचित संक्षणको लागि घर दैलोमा स्वास्थ्य परीक्षणको व्यवस्था मिलाएको छ ।
 - ६ अपांगता भएका व्यक्तिहरुको “अपांग हाम्रा साथी” कार्यक्रम मार्फत् अपांगता भएका व्यक्तिहरुको लागि विभिन्न सहयोग, सिप विकास तालिमहरु ल्याइएको छ । यसको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
 - ७ संस्कृति सभ्यता हाम्रा जीवन पद्धती हुन् । सहज जीवन पद्धती सञ्चालनको लागि यस्ता संस्कृतिहरुको संरक्षणको लागि “हाम्रो त्रिवेणी हाम्रो संस्कृति” मूलमन्त्र तय गरी विपेश जोड दिइएको छ । यसको लागि सांस्कृतिक मेलाको आयोजना, १-५ कक्षासम्मको पाठ्यक्रम परिमार्जन र ६-८ कक्षासम्मको स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण जस्ता कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइएको छ ।
 - ८ सामुदायिक शिक्षालाई गुणस्तरी र सर्वसुलभ, जीवन उपयोगी बनाउन गाउँ शिक्षा नीति तथा योजना बनाई लागू गरिएको छ । १५ जना शिशु बराबर एक शिशु शिक्षक, २० जना विद्यार्थी बराबर १ शिक्षकको नीति अनुरूप जहाँ विद्यार्थी त्यहाँ शिक्षकको व्यवस्था गरिएको छ ।
 - ९ शिक्षा क्षेत्रलाई थप गुणस्तरीय बनाउन स्वयम सेवक शिक्षकहरुलाई योग्यता अनुसारको थप पारीश्रमिकको लागि बजेट विनियोजन गरेको छ ।
 - १० “खेलकुदको विकास स्वस्थ जीवनको आधार” भन्ने मान्यतालाई ध्यानमा राखी खेलकुदको विकासमा उच्च महत्व दिइएको छ त्रिवेणी गाउँपालिकामा गाउँपालिका स्तर खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजना गरी विद्यार्थीहरुलाई खेल महोत्सवको माध्यमबाट मनोरञ्जनका साथै खेल शिक्षा तथा गाउँपालिका भित्रका विद्यालयहरु बीच मैत्रीपूर्ण प्रतिस्पर्धी भावनाको जागृत गराउने वातावरण श्रृजना गराइनेछ ।
 - ११ गाउँपालिकामा खेलकुदको विकासलाई टेवा पुऱ्याउन वडा न. ३ को रिखेवजार क्षेत्रमा गाउँपालिका स्तरको रंगशाला स्थापना गरिने कार्यलाई तदारुकताका साथ अगाडि बढाइएको छ । जसका लागि रु. २५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।
 - १२ सामुदायिक विद्यालयमा शिक्षाको गुणस्तर वृद्धि गर्न सबै विद्यालयमा विद्युतीय हाजिर मेसिन जडान गरिसकिएको र सि.सि क्यामेरा जस्ता विद्युतीय उपकरणको जडान क्रमशः सबै सामुदायिक विद्यालयमा पुऱ्याउने व्यवस्था गरिएको छ । शिक्षा र खेलकुद क्षेत्रको विकास र प्रवर्द्धन कार्यको लागि रु. १ करोड ९० लाख बजेट विनियोजन गरेको छ ।

- १३ बालबालिका हाम्रा धरोहर हुन् । यिनीहरूको सही विकासबाट मात्र समाजको विकासको ढोका खुल्ने भएकोले बालबालिकाको विकासको लागि बाल क्लब मार्फत जीवन उपयोगी सिप, क्षमता विकास तथा अभिभावक सचेना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- १४ जेष्ठ नागरिकको सम्मान, समाजमा पछि परेका अन्य महिला, दलित, मुस्लीम, जनजातीहरूको समविकासले मात्र समाजमा सच्चा विकास भएको ठहर्ने हुनाले ती वर्गहरूको उत्थानको लागि आयआर्जन, सशक्तिकरण तथा सवलिकरण जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाएको छु । यसको लागि रु. २० लाख बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।

पूर्वाधार विकास

- १ गत वर्ष सञ्चालन भएका तर पूरा नभएका योजनालाई निरन्तरता दिइएको छ । गुरुयोजना अनुसार बाटो नपुगेको बस्तिमा बाटो पुर्याउने व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने व्यवस्था मिलाइनुका साथै भएका बाटाहरूको स्तरोन्नती गरिदै लगिनेछ र अनावश्यक स्थानमा बाटो काट्ने कामलाई निरुत्साहित गर्न ससाना बाटाहरूमा लागत सहभागिता अनिवार्य गर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।
- २ गाउँपालिकाका महत्वपूर्ण मोटरबाटाहरूलाई गाउँपालिकाका गौरवका योजनाको रुपमा लिई अगाडि बढाइएको छ । त्यस्तै रणनीतिक रुपमा महत्वपूर्ण सडकलाई पनि पर्याप्त बजेट व्यवस्था गरिएको छ । गाउँको पैसा गाउँमै रहोस् भन्ने अभिप्रायले मर्मत गर्नुपर्ने सडकहरूलाई विशेष अवस्थामा बाहेक श्रममा आधारित बनाइने व्यवस्था मिलाइएको छ । यसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ३ खेती योग्य जमीनमा सिचाईका विभिन्न माध्यम अपनाउदै जनताको लागत सहभागितामा पानीको श्रोतको आधारमा भरपुर सिचाई हुने व्यवस्था मिलाएको छ । सिचाई कुलाहरु निर्माण सुधार तथा स्तरोन्नतीको क्षेत्रमा आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरिएको छ ।
- ४ व्यवस्थित वस्ती विकास तथा सुरक्षित भवन निर्माण गर्नको लागि भवन निर्माण मापदण्ड बनाई लागू गरिएको सन्दर्भमा सुरक्षित भवन (बलियो घर) निर्माणको लागि शहरी विकास विभागसंगको सहकार्यमा दक्ष जनशक्तिलाई तालिमको व्यवस्था गरिएको छ । यसको लागि पनि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरिएको छ ।
- ५ सबै वडाहरूमा सुरक्षित आवास कार्यक्रम लागु गरी खरको छानामुक्त अभियानलाई निरन्तरता दिने गरि रु.५९ लाख बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- ६ उपभोक्ता समितिबाट निर्माण भएका आयोजनाहरु कार्यविधि बनाई उनीहरूलाई नै हस्तान्तरण गर्ने व्यवस्थाको थालनी गरी उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार बनाउने र मर्मत संभार पनि त्यही समितिबाट बनाउन व्यवस्था गरिएको छ ।
- ७ त्रिवेणी गाउँपालिका क्षेत्रको भौतिक विकासको लागि विभिन्न आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन, विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार गरि प्रदेश तथा संघमा पठाउन योजना बैंकमा राख्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन :

- १ औषधिजन्य तथा उत्पादनमूलक बोट विरुवाहरुको विकास र संरक्षण गर्दै वनलाई विकासको उत्पादनसंग जोड्न तथा वन संरक्षणमा सघाउ पुऱ्याउन वन समूहका पदाधिकारीलाई सचेतना तथा अभिमुखिकरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । यसको लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- २ वन वातावरण, जलाधार संरक्षण, मुहान संरक्षण जस्ता कार्यक्रमको माध्यमबाट जलवायु परिवर्तन प्रतिकार्य कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । यसको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- ३ विभिन्न प्रकोपहरुबाट नागरिकहरुलाई बचाउन तथा तिनको व्यवस्थापन गर्न विपद् व्यवस्थापन कोष स्थापना गरी रु. ५ लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ ।

सुशासन तथा संस्थागत विकास

- १ कार्यालयको संस्थागत क्षमता विकास गर्न आवश्यक तालिमको व्यवस्था गरिएको छ । वडा कार्यालय तथा शाखाहरुमा सूचना प्रविधि लगायतका उपकरणको व्यवस्था गरी कार्यालयबाट हुने कामलाई चुस्त दुरुस्त बनाउन प्रयास गरिएको छ ।
- २ पारदर्शीता अभिवृद्धि तथा वित्तिय जोखिम न्यूनीकरण गर्नको लागि विद्युतीय हाजिर मेसिनको व्यवस्था, सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण जस्ता सुशासनका औजारहरुको प्रयोगमा ल्याईएको छ ।
- ३ विकास निर्माण कार्यलाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउन तथा उपभोक्ता समितिहरुलाई थप जिम्मेवारी बनाउन अभिमुखीकरण कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ ।
- ४ गाउँपालिकाबाट सञ्चालन हुने सेवा प्रवाहलाई एकीकृत रुपमा छिटो छरितो र प्रभावकारी बनाउन वडा तथा गाउँपालिकाको आफ्नै भवन हुन जरुरी छ । यसको लागि जग्गा प्राप्त भएको वडाको भवन निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिएको छु ।
- ५ संस्थागत विकासको लागि विभिन्न सफ्टवेयर जडान, विभिन्न कानून तथा दस्तावेज निर्माण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिदै आगामी वर्ष पनि आवश्यक कानूनहरु बनाउने, विभिन्न सफ्टवेयरहरु जडान गर्ने कार्यक्रम राखेको छु । यी सबै कार्यको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- ६ त्रिवेणीको समग्र वस्तुस्थिती चित्रण गर्न सुचना प्रविधिमा आधारित वस्तुस्थिती विवरण (Digital Profile) तथा e-Palika एप्सहरु जडानका लागि व्यवस्था मिलाएको छु ।

सभाध्यक्ष महोदय,

अब म माथिको क्षेत्रगत नीति कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनको लागि बजेट विनियोजन र श्रोत व्यवस्थापनको अनुमान प्रस्तुत गर्दछु ।

- १ आगामी आर्थिक वर्षका नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न रु. ४० करोड ७१ लाख ६५ हजार ६ सय ८३ विनियोजन गरेको छु । कुल बजेट मध्ये चालुतर्फ रु. २८ करोड १२ लाख ६५ हजार ८३ (६९ प्रतिशत) र पूँजीगततर्फ रु. १२ करोड ५९ लाख (३१ प्रतिशत) विनियोजन गरेको छु ।
- २ आगामी आ.व.को लागि अनुमान गरिएको खर्च व्यहोर्ने श्रोत मध्ये आन्तरिक राजस्वबाट रु. ५४ लाख ५० हजार, चालु आ.व.मा खर्च नभई बाँकी रहने अनुमानित रकम रु. १ करोड, संघिय

सरकारबाट प्राप्त वित्तिय सामानीकरण रु. ७ करोड ८८ लाख, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रु. ७ करोड ४९ लाख १९ हजार ९ सय, सःशर्त अनुदान तर्फ रु. १७ करोड ९८ लाख, विशेष अनुदान तर्फ रु. ५० लाख र समपूरक अनुदान तर्फ रु. ८० लाख अनुमान गरेको छु ।

साथै, प्रदेश सरकारबाट प्राप्त वित्तिय सामानीकरण रु. ८३ लाख ७७ हजार, राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त हुने रु. ४ लाख ७६ हजार ७ सय ८३, सःशर्त अनुदान तर्फ रु. १ करोड ३३ लाख ४२ हजार, विशेष अनुदान तर्फ रु. ३० लाख र समपूरक अनुदान तर्फ रु. २ करोड प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।

- ३ अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण तर्फ सामाजिक सुरक्षामा रु. ७ करोड, गरिबसँग विश्वेश्वर कार्यक्रम तर्फ रु. ४ लाख ६३ हजार अनुमान गरेको छु ।
- ४ अन्य संघ संस्थाबाट र प्रदेश सरकारबाट पछि प्राप्त हुने बजेटलाई प्राप्त भएपछि समावेश गरी बजेटको एकीकृत रुप तयार गरिनेछ ।

अन्तमा,

गाउँपालिकाको समग्र विकासमा सहयोग पुर्याउन यो बजेट बनाउनमा सहयोग पुर्याउनु हुने सबैमा आभार व्यक्त गर्दै कार्यान्वयनमा पूर्ण सहयोगको आशा गर्दछु ।

धन्यवाद ।

सिता खड्का पुन
उपाध्यक्ष